

Yttrande

Dnr 22UN140
2022-10-03

Utbildningsnämnden

Förslag till yttrande till Utbildningsdepartementet över betänkandet I mål – fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, SOU 2022:34

Sammanfattning

Gävle kommun ser positivt på utredningens förslag och bedömningar om åtgärder för att öka andelen gymnasieelever som når gymnasieexamen inom tre år. Beskrivningen av orsaker till att elever inte når målen med sin gymnasieutbildning är relevanta och tydliga. De föreslagna författningsförändringarna har möjlighet att påverka genomströmningen positivt.

Gävle kommun anser att förslagen för att utveckla användningen av yrkespaket inom introduktionsprogrammen kan skapa en användbar studieväg, med möjlighet att öka motivationen för elever som är långt från gymnasiebehörighet. Att samverka i programråd omfattar även yrkesutbildning som anordnas på introduktionsprogram och gymnasiesärskola kan bidra till att öka statusen på yrkespaketet, vilket är av vikt om de föreslagna förändringarna leder till att utvecklandet av en tvåårig yrkesskola avbryts.

Gävle kommun ser positivt på förslagen om alla elevers tillgång till studie- och yrkesvägledning under utbildningen samt att alla elever som avslutar sin gymnasieutbildning i förtid ska erbjudas ett avslutande vägledningssamtal, under förutsättning att det tydliggörs att vägledningssamtalet ska hållas av en utbildad studie- och yrkesvägledare. Detta för att säkerställa att vägledningen bidrar till ökad valkompetens.

Gävle kommun tillstyrker utredningens förslag om att inte ändra åldersgränsen för behörighet till studier på komvux men justera bestämmelsen om undantag från behörighetskraven.

Gävle kommun tillstyrker förslagen och bedömningarna för att skapa större flexibilitet i vissa stödåtgärder.(7.3)

5.6.1 Yrkespaketens roll i gymnasieskolan behöver förtydligas

Gävle kommun delar utredningens bedömning att det behöver tydliggöras hur de nationella yrkespaketen kan användas inom gymnasieskolans introduktionsprogram. Yrkespaketen kan vara en användbar studieväg som har möjlighet att öka motivationen hos elever som är långt ifrån gymnasiebehörighet. Av den orsaken är bedömningen att det kan vara av värde att yrkespaketen ingår i studie – och yrkesvägledning i grundskolan för aktuella elever. Viktigt är då att vägledningen tydliggör behovet av struktur, tidspassning och sociala förmågor kopplat till en utbildning som till stor del är arbetsplatsförlagd. Utan den ingrediensen finns risk att vägledningen i stället minskar elevens motivation till fortsatta grundskolestudier eftersom en plats på yrkespaket inte är avhängig av gymnasiebehörighet. Det är också av värde att elever som läser yrkespaket när de lämnar gymnasieskolan, i enlighet med utredningens bedömning, erbjuds ett vägledningssamtal med information om hur de kan bygga på sin utbildning i komvux eller folkhögskola.

5.6.3 Åtgärder för att öka kunskapen om yrkespaket

Gävle kommun delar utredningens bedömning att Skolverket bör ges i uppdrag att på nytt implementera möjligheten att erbjuda nationella yrkespaket inom gymnasieskolans introduktionsprogram. I samband med uppdraget ses fortsatta diskussioner mellan Skolverket och de nationella programråden som värdefulla. Bland annat med syfte att, som utredningen beskriver, klargöra hur yrkespaketens delkompetenser förhåller sig till de kompetenser som en elev får efter yrkesexamen från ett yrkesprogram.

5.6.4 Definition av yrkespaket på introduktionsprogram

Gävle kommun tillstyrker utredningens förslag om införande i skollagen av en definition om av sammanhållna yrkesutbildningar på gymnasieskolans introduktionsprogram. Det ses också som positivt att det föreskrivs om minsta omfattning av det arbetsförlagda lärandet på yrkespaketen, i proportion till antalet poäng för respektive paket.

5.6.6 yrkesutbildning på introduktionsprogram och i gymnasiesärskolan ska ingå i samverkan i lokala programråd

Gävle kommun tillstyrker utredningens förslag att samverkan i programråd även ska omfatta yrkesutbildning som anordnas på introduktionsprogram och i gymnasiesärskolan. I programråden finns bl.a. möjlighet att tillsammans med branschföreträdare formulera vilka krav som ställs på elever vid APL samt tydliggöra handledarens ansvar för de olika elevgrupperna.

5.6.8 Hur utredningens förslag och bedömningar förhåller sig till riksdagens tillkännagivande om tvåårig yrkesskola

Utredningens bedömning är att den utvecklade användningen av yrkespaket inom gymnasieskolans introduktionsprogram bör leda till att förslaget om inrättande av en tvåårig yrkesskola avbryts. Gävle kommun har svårt att bedöma det förhållandet, men om yrkespaketet ersätter idén om tvåårig yrkesskola är det av stor vikt att åtgärder som vidtas för att utveckla användningen av yrkespaketet även har som syfte att öka statusen på yrkespaketet.

6.6.1 Skyldighet att erbjuda avslutande vägledningssamtal

Gävle kommun tillstyrker utredningens förslag att ett avslutande vägledningssamtal ska erbjudas elever som avser att avsluta sin gymnasieutbildning i förtid. Det är av vikt att detta kompletteras med främjande och förebyggande arbete i syfte att minimera andelen elever som väljer att avsluta sina gymnasiestudier i förtid. Det är också av stor vikt att det tydliggörs att det avslutande samtalet ska hållas av en utbildad studie- och yrkesvägledare. Detta i syfte att säkerställa kvaliteten på samtalet så att elever ges den information som behövs på den fortsatta utbildningsvägen.

Gävle kommun vill lyfta behovet av att vägledningssamtal även innefattar övergång från introduktionsprogram till SFI. Studie- och yrkesvägledare beskriver att de ofta upplever ett motstånd från eleven vid en sådan övergång vilket ökar behovet av fortlöpande vägledning. Det är viktigt för elevens fortsatta studier att även denna övergång förbereds grundligt för att underlätta elevens fortsatta studieväg.

6.6.3 Förtydligande om åldersgränsen till komvux

Gävle kommun tillstyrker utredningens förslag och motivation om att inte ändra åldersgräns för antagning till komvux. Däremot uppmärksammas ett behov av att tydliggöra möjligheterna till undantag från behörighetskraven.

6.6.4 Stärkt stöd i komvux

Gävle kommun delar utredningens bedömning att rätten till stöd och elevhälsa i komvux behöver stärkas. I den fortsatta processen kan ett behov ses av en skarpare skrivning så att även vuxenutbildningen omfattas av lagkrav på elevhälsa.

7.1 Elevers rätt till studie och yrkesvägledning behöver stärkas

Gävle kommun välkomnar över lag utredningens förslag om alla elevers tillgång till studie och yrkesvägledning. Även i denna skrivning är det av vikt att poängtera att vägledningen ska ske under ledning av en utbildad Studie-och yrkesvägledare. Gävle kommun anser att allt som bidrar till att utveckla elevens valkompetens är av stor vikt. Detta gäller inte minst för nyanlända elever som ofta saknar den valkompetens som behövs i vårt samhälle.

7.3.2 Det behövs mer kunskap om stöd i gymnasieskolan

Gävle kommun delar utredningens bedömning om behovet att genomföra en kartläggning av vilka stödåtgärder som erbjuds i gymnasieskolan. Nationell statistik och kunskapsmanställningar om stödåtgärder och anpassningar kan bidra till att öka kvaliteten på den enskilda skolans åtgärder.

7.3.3 Förlängd undervisning ska beslutas inom ett åtgärdsprogram

Gävle kommun ser positivt på förslaget om att beslut om förlängd undervisning fattas av rektor inom ramen för ett åtgärdsprogram. Det ligger, som utredningen beskriver, i linje med den vana rektorerna att fatta beslut om stödåtgärder. Förlängd undervisning är, som beskrivs i förslaget, särskilt stöd. Av vikt är att beslutet inte bör tas förrän skolan tömt ut alternativa stödåtgärder, samt att det kombineras med andra stödåtgärder parallellt med den förlängda undervisningen.

7.3.4 Förutsättningar för att bedriva distansundervisning

Gävle kommun välkomnar utredningens bedömning om behovet av att utöka möjligheten för elever att få tillgång till distansundervisning.

Distansundervisning är ett verktyg som kan öka flexibiliteten kring utformandet av särskilt stöd. Om distansundervisningen utförs av den egna skolan finns det, som utredningen beskriver, skäl att anta att det är mer gynnsamt för elevens lärande. Som beskrivs i utredningen har skolornas erfarenhet och förmåga till distansundervisning ökat under pandemin och distansundervisning kan vara användbart bland annat som stödåtgärd inom åtgärdsprogram för elever som ges förlängd undervisning.

7.3.5 Möjligheter att få undervisning i komvux som gymnasieelev

Som utredningen beskriver finns organisatoriska utmaningar kring att erbjuda elever att läsa om en kurs inom gymnasieskolan. Att samverka med komvux för att organisera s.k. samläsning kan öppna för fler möjliga lösningar. Gävle kommun välkomnar utredningens bedömning att Skolverket bör tydliggöra hur en sådan samverkan skulle kunna organiseras.

Tomas Hartikainen

Sektorchef

Utbildning Gävle